

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878
NO. 14. — ŠTEV. 14.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879
NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 17, 1934. — SREDA, 17. JANUARJA 1934

TELEFON: CHelsea 3-3878
VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

BALKANSKE DRŽAVE PROTI AGRESIVNI POLITIKI

ODBOR LIGE NARODOV JE POVABIL NEMČIJO NAJ POŠLJE SVOJE ZASTOPNIKE NA POSVETOVANJE

Ob koncu tekočega meseca bodo balkanske države med seboj podpisale nenapadalne pogodbe. — Sedanje meje med balkanskimi državami naj ostanejo. — Francoski delegat je predlagal, naj se povabi Nemčijo. — Ligin svet bo izdelal podoben načrt za ljudsko glasovanje v Posaarju.

LONDON, Anglija, 16. januarja. — Koncem januarja je mogoče pričakovati podpis nenapadalne pogodbe med balkanskimi državami. To poročilo je prišlo od grškega zunanjega ministra Maximosa, ki je imel daljšo konferenco z angleškimi ministri in ki je nato odpoštoval v Pariz.

Poučeni inozemski krogi so nepreprečani, da so Turška, Romunska, Grška in Jugoslavija pripravljene podpisati pogodbo, po kateri bodo priznane in potrjene sedanje meje balkanskih držav.

Zastopniki teh držav so se v Londonu poslovili od zunanjega ministra Maximosa, ko je čakal na prihodnji parnik, ki vozi čez Angleški kanal v Francijo.

Diplomatični krogi tudi pričakujejo, da bo k tej pogodbi pristopila tudi Bolgarska. Pogodba pa bo vedno pripravljena za podpis drugih držav, ki se kaj zanimajo za balkanske države.

Grški zunanji minister je imel daljši razgovor z angleškim zunanjim ministrom Sir John Simonom in je na pot vzel utis, da bo uspel s svojim prizadevanjem, da je sklenjena nenapadna pogodba med balkanskimi državami. Ta pogodba bo najbrž podpisana v Solunu.

ZENEVA, Švica, 16. januarja. — Svet Lige narodov, ki se je sestal v ponedeljek, je povabil Nemčijo, da zasede svoj sedež pri posvetovalni mizi tekom razprave glede plebiscita v Saaru leta 1935. S tem je Ligin svet nemškim narodnim socijalistom nasul na glavo žerjavico, ker je Nemčija izstopila pred tremi meseci iz Lige narodov samo zaradi tega, ker je zahtevala vrnitev Saara brez plebiscita kot pogoj, da ostane še v Ligi.

Francoski delegat Rene Massigli je stavil Liginu svetu predlog, da povabi Nemčijo, da se udeleži razprave o načrtu za plebiscit, kateri je določen v versajlskem miru. V tem plebiscitu bo narod v Saaru, ki ima najbogatejša premogarska polja, odločil, ako se hoče zopet pridružiti k Nemčiji, ali k Franciji, ali pa če hoče ostati še dalje pod upravo Lige narodov. Ligin svet je poslal povabilo nemškemu konzulu v Ženevi, nato pa še brzojavno povabilo v Berlin.

Massigli je priporočal seji, da naj izrazi Nemčiji voljo za nepristransko razpravo glede plebiscita in da se naj ta razprava odloži do konca zasedanja, tako da bo imela Nemčija dovolj časa, da pošlje svojega zastopnika.

Massigli je dalje rekel, da je navzlic temu, da je nemški sedež pri seji prazen, Nemčija dve leti še vedno članica Lige in ker je bilo poslano vabilo vsem Liginim članicam, tudi Nemčija dobro ve, da bodo na tej seji razpravljali o plebiscitu. Navzlic temu pa je Massigli predlagal, da se pošlje Nemčiji še posebno vabilo, da pošlje na sejo svojega delegata.

Predsednik 78. zasedanja sveta Lige narodov, poljski zunanji minister Josip Beck, je takoj odložil razpravo o plebiscitu na konec zasedanja in je naročil Liginemu generalnemu tajniku Josephu A. Avenolu, da pošlje nemškemu konzulu zapisnike sej. Italijanski zastopnik baron Pompei Aloisi je predlagal, da se pošlje v Berlin brzojavko s prošnjo za takojšnji odgovor. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta.

BERLIN, Nemčija, 16. januarja. — Nemško zunanje ministrstvo izjavlja, da se še ni odločilo, ako

Zivahni odmevi Rooseveltove poslanice

HEVIA JE NOVI PREDSEDNIK REPUB. KUBE

Sprejel je po daljšem prigovorjanju. — Položaj se še vedno ni izboljšal. — Združene države čakajo.

Havana, Kuba, 16. januarja. — Carlos Hevia, ki je star šele 33 let in ki je izvršil vojaško šolo v West Point, N. Y., je v ponedeljek zvečer sprejel mesto predsednika Kube. Prejšnji dan so bile razmere na Kubi tako zmedene, da nikdo ni vedel kdo vlada deželi.

Medtem ko je vojaštvo pred predsedniško palačo streljalo in usmrtilo tri pristaje odstopivšega predsednika Ramona Grau San Martina, je prejšnji poljedelski minister Carlos Hevia sprejel predsedniško mesto, ki ga je malo prej odklonil. Ves zmeden vsled vedno menjajočih se dogodkov in truden vsled 48-urnega čutja, je Hevia odšel v svoje stanovanje z izjavo, da bo spal, dokler ga naslednje jutro njegov tast, vrhovni sodnik Juan Friderico Edelman ne zapriše kot predsednika. Na razna vprašanja je novi predsednik samo odgovoril:

— Ne vem, kaj bom naredil. Počakajte do jutri.

Med časom, ko je Grau San Martin revolucionarni junti naznanil svoj odstop in ko je Hevia naznanil, da sprejme predsedništvo, so po celi deželi vladale velike zmešnjave. Razširjene so bile govorice o sporu v armadi, o izbruhu nove revolucije, o spopadih in o vojaški pripravljenosti.

Povodnik kubanske vojske polkovnik Fulencio Batista, ima svoje skrbi. Adjutant Grau San Martin, major Pablo Rodriguez, ga je hotel v taboru Columbia aretirati, toda je bil sam aretiran in Batistovi vojakom so ga več ur držali kot ujetnika.

Takoj po izjavi Hevia, da sprejme predsedništvo je kabinet odstopil in nova vlada je bila takoj na delu. Heviaova edina izjava je bila:

— Sedaj sem jaz predsednik!

OSEM MAJNERJEV KAZNOVANIH

Princeton, Ind., 15. januarja. — Porota, ki je razpravljala 23 ur, je našla osem obtožencev krivih izgrediv v Oakland City 22. septembra. Tedaj je 500 majnerjev vdrlo v hiše nemških majnerjev ter so jim naročili, da odpotujejo iz mesta. Vsak je bil kaznovan z globo \$1.

SMRTNA KOSA.

V New Yorku je umrl nekaj dni po mučni bolezi rojak John Skulj, ki je dalj časa bolehal. Rojen je bil v sv. Križu pri Kostanjevici. Star je bil 50 let. Sorodnikom izrekamo svoje sožalje. Pogreb bo jutri, v četrtek, ob 2. popoldne na Luteransko pokopališče.

pošlje svojega zastopnika v Ženevo k razpravi o saarskem plebiscitu. Inozemski diplomati so mnenja, da bo Nemčija ostala pri svojem sklepu, da ostane izven Lige narodov.

AGITACIJA ZA PORODNO KONTROLO

Otvorjen je bil prvi kongres za porodno kontrolo. — Japonska služi za svarilni zgled.

Washington, D. C., 16. jan. — Pod velikim plakatom, ki nosi modrega NBA orla in kaže, kako se žarki strele, ki jih drži orel v krempljih ene noge, borijo z množestvilnimi štoriklami, je predbojevnica Margaret Sager otvorila prvi kongres za porodno kontrolo in za izboljšanje naroda.

Pri tem je rekla:

— Čas ni več daleč, ko bo vlada stala nasproti vprašanju o porodni kontroli in sterilizaciji.

Pri tem zopet opozoril navzoče na posamezne točke plakata:

— Šest milijonov otrok v deželi potrebuje podpore. Dve predlogi za porodno kontrolo se nabijata v kongresu.

— Našprotnikom tega gibanja moramo pripisati velik del današnje bede, siromaštva in pomanjkanja. Kadar bo prišla vlada enkrat od tega, da se bo zavzela tudi za pozabljeno ženo, kakor se je zgodilo pri pozabljenem možu, se bo šele obrnilo na boljše.

Drugi govornik Warren E. Thompson je imenoval Japonsko s svojim prevelikim prebivalstvom kot svarilni zgled. Rekel je, da se bo Japonska v najkrajšem času morala polastiti novih dežel, da bo mogla oddati svoje preštevilno prebivalstvo. Pri Japonski se vidi, kako preveliko število kakega prebivalstva ogroža svetovni mir.

RUSKI POSLANIK V NEW YORKU

Včeraj je bil v New Yorku novi ruski poslanik Aleksander Trojanovski. Ogledal si je razne zanimivosti ter obiskal tudi mestno hišo, kjer ga je novi župan La Guardia prijazno sprejel.

TEŽAK ZAMOREC

V New Yorku je 55-letni zamorec David Lightbourne nevarno zbolel. Zdravnik je rekel, da ga morajo takoj odvesti v bolnišnico. Toda povelje je lahko dati, izpolniti ga je pa težko. Treba je bilo poklicati ognjegase, da so ga odvedli. Zamorec tehta namreč

TURŠKA NE MARA INSULLA

Istanbul, Turčija, 16. januarja. — Turški notranji minister Şukru Kaya je obvestil policijski departament, da ne doliči v deželo Samuelu Insullu, ki je bil v Chicagu obdolžen goljufije in je pobegnil iz Združenih držav.

To povelje je bilo poslano vsem policijskim načelnikom po vseh turških mestih.

Grška vlada je odredila, da mora Insull do 31. januarja zapustiti deželo.

PROCES PROTI DR. WYNEKOPP

Javni obtožitelj dolži zdravnico pohlepa po denarju. — Hotela je dobiti zavarovalnino po sinahi.

Chicago, Ill., 16. januarja. — Dr. Alice Wynekopp, ki je obdolžena, da je umorila svojo sinah Retho, je sedela pred sodiščem brezbrizno, medtem ko sta javni obtožitelj in njen zagovornik imela svoje otvoritvene govore.

Javni obtožitelj trdi, da je 62 let stara žena umorila ženo svojega najljubšega sina, da bi mogla dobiti po njej zavarovalnino, medtem ko jo je njen zagovornik slikal kot zelo dobro mater, ki se je žrtvovala za svojo družino. Obtoženka ni kazala nikakega zanimanja, ko je nastopil kot priča oče umorjene Retho, Burdine H. Gardner. Ko je govoril njen zagovornik, je obtoženka zaspala.

Gardner je bil prva priča za javnega obtožitelja. Rekel je, da je njegova žena, mati Retho, umrla v umobolnici. Nekaj ur zatem, ko je bilo najedno truplo umorjene Retho, je dr. Wynekopp rekla Gardnerju, naj izpove pred policijo, da je njegova žena umrla za jetiko.

Glavni zagovornik W. W. Smith pa je pokazal popolnoma drugo sliko in je rekel, da je nek Simon, ki je bil prijatelj John Van Pelta, ki je bil oskrbnik hiše, v kateri je stanovala dr. Wynekopp, opravljal v hiši nekatere opravila in da je dr. Wynekopp naročila van Peltu, da ne sme nikdar več Simmonsa pustiti v hišo.

Zagovornik zatrjuje, da je obtoženka izvedela o umoru sinah šele, ko jo je videla na operacijski mizi. Po zagovornikovem zatrdilu je dr. Wynekopp svojo sinah ljubila kot svojo hčer in je skozi vsa leta skrbel, da je bilo zakonsko življenje med njunim sinom in sinaho srečno.

VODITELJA STAVKUJOČIH MAJNERJEV SO ZAPRLI

Wilkesbarre, Pa., 16. januarja. — Novi organizaciji United Anthracite Miners, ki je proglasila štrajk kopačev trdega premoga, je bil zadan močan udarec s tem, da so oblasti aretirale njenega predsednika Rinalda Cappelinija.

VAN DER LUBBE POKOPAN V LIPSKEM

Berlin, Nemčija, 16. januarja. — Zadnje dejanje Holandca Marinusa van der Lubbeja, ki je bil obglavljen zaradi požiga nemške državne zbornice, je bilo končano, ko je bil pokopan na južnem pokopališču v Lipskem.

Na njegovi zadnji poti so ga spremljali samo njegov polbrat, svak in holandski konzul v Lipskem. Pri pogrebu ni bilo duhovnika in naprosili so pogrebniška, da je odmolil očenaš, ko je bila krsta spuščena v jamo. Čas pogreba ni bil objavljen.

Van der Lubbejevi sorodniki so se odpeljali v tovornem avtomobilu, s katrim so prišli iz Holandske, da bi z njim odpeljali s seboj njegovo truplo. Nemške oblasti pa so prevoz trupla prepovedale ter navedle kot vzrok, da bi to povzročilo v inozemstvu protinazijske demonstracije.

LONDONSKI LISTI NAPOVEDUJEJO IZBRUH "VALUTNE VOJNE"

LONDON, Anglija, 16. januarja. — Angleški kabinet se je danes po božičnih praznikih prvič sestal. Na svoji prvi seji se je bavil izključno z valutnim programom ameriškega predsednika Roosevelta. Pozneje je bilo objavljeno, da kabinet ni natančno proučil predsednikovega programa, pač se bo s to zadevo podrobno pečal angleški zakladniški urad.

Londonsko časopisje na dolgo in široko komentira stališče, ki ga je zavzel predsednik Roosevelt.

Londonski "Times" piše: — Njegovi predlogi bodo najbrž odobreni, ker bodo kolikor toliko ustali vrednost dolarja. Kakešen vtis bo imela njegova politika na inozemstvo, se zaenkrat še ne ve. Vse je odvisno od tega, če se bo zlata vrednost še zmanjšala v razmerju s funtom sterlingom in denarjem onih dežel, ki so ohranile zlato valuto.

"Telegramm" pravi: — Drastično zmanjšanje vrednosti ameriškega dolarja, bo imelo ugoden vpliv na ameriško trgovino z inozemstvom ne pa tako mogočnega vpliva, kot si ga morda predstavlja Roosevelt.

"Express" piše: — To je silen udarec za našo eksportno trgovino. Anglija mora odgovoriti s tem, da da svojem denarju novo vrednost. Predsednik Roosevelt je začel veliko svetovno valutno vojno. Ameriško trgovsko vojno bo vodil s pomočjo zlata, čigar vrednost znaša štiristo milijonov funtov sterlingov.

PRIPRAVE ZA KRONANJE

Vladarja je navdahnila višja moč, da bo sprejel krono. — Ljudstvo splošno zahteva, da postane cesar.

Mukden, Mandžurija, 15. jan. — Visok mančukvanski uradnik, ki želi, da bi javnost spoznala, kakaj se je sedanji vladar v Mančukuo, Henry Pu-yi odločil, da sprejme cesarsko krono, je rekel:

— Javna zahteva je, že davno prišla do Henryja Pu-yi, toda dolgo se je obotavljal, ker bi moral sprejeti neomejeno in despotično oblast. Čakal je, toda sedaj je prejel božje navdajanje in bo zasedel prestol. Po božji volji bo njegova oblast omejena na božja načela Wangtao, ali cesarsko pot.

Z veliko naglico se pripravljajo za njegovo kronanje 1. marca. Pu-yi do sedaj še ni javno sprejel krone, toda prihajajo tozadevne prošnje in tekomi enega tedna bo sprejel ponudeni prestol.

Med kitajskimi in japonskimi uradniki je prišlo do nesporazuma glede oblačil pri kronanju. Kitajci zahtevajo kitajske običaje, toda Pu-yi si bo najbrže izbral inozemsko vojaško uniformo.

Ob prihodu prejšnjega guvernerja Mandžurije maršala Čang Hsiao-lianga v Šanghaj je bilvišji guverner province Kirin in pobratim Hsiao-liangovega očeta maršala Čang Tso-lina, Čang Tso-čang poslan v Hsiking posebnega odposlanca, da se pogaja z zunanjim uradom.

TUJCI ZAŽGALI BOLJŠEVIŠKO LADJEDELNICO

Sovjeti dolže, da so tujci uničili dva submarina. Aretiranih je bilo 100 Rusov. — Požar v ladjedelnici.

Moskva, Rusija, 16. januarja. — Sovjetska vlada dolži tuje zastopnike Controll družbe, ki so bili aretirani, da so poškodovali stroje, požigali in vodili gospodarsko vohunstvo. Sovjetska tajna policija OGPU je zaprla deset tujcev — štiri Nemce, tri Avstrijce, enega Belgijca in enega Danca. Rusov pa je bilo aretiranih najmanj sto.

Vse prizadevanje avstrijskih, nemških in belgijskih oblasti, da bi dobile natančne obdolžbe proti njim, je bilo brezuspešno. Sovjetske oblasti jim tudi niso dovolile, da bi ujetnike obiskali.

Controll družba je podružnica Societe Generale des Surveillances, ki je švicarska korporacija, ki jamči za kakovost in množino ruskega blaga, ki se izvaža v tuje dežele.

Nekateri zatrjujejo, da bo obravnava proti sedanjim vohunom povzročila tako veliko mednarodno razburjenje, kot v aprilu lanskega leta obravnava proti inženirjem angleške družbe Metropolitan Vickers, ki so bili obdolženi vohunstva. Drugi pa zopet trdijo, da bo o tej obravnavi prišlo le malo v javnost, ker so Združene države priznale Rusijo. Dasiravno je bil prvi vohun aretiran že v septembru, ruski časopisi tega ni so objavili.

Sovjetska vlada bo dovolila zastopnikom tujih držav, da se posvetujejo s svojimi aretiranimi podaniki, kadar bo sestavljena natančna obtožnica proti njim.

Moskva, Rusija, 16. januarja. — Glede obdolžbe požiga proti aretiranim uslužbenecem Controll družbe pravijo inozemski krogi, da je bil zaradi požara v sovjetski ladjedelnici v Nikolajevsku, kjer sta bila uničena dva submarina, ki sta bila v delu, aretirani Nemec Heinrich Karel, ki je bil zaposlen v ladjedelnici, in ki je bil spoznan kot prijatelj Josipa Weizsittija, ki je Avstrijec in ki je bil aretiran 5. novembra. Kot voditelja tega vohunstva dolži sovjetska tajna policija Josipa Weizsittija in njegovega brata Karla.

Zapiranje vohunov se je pričelo 15. septembra, ko je tajna policija aretirala večje število Rusov, ki so bili zaposleni pri Controll družbi.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JASNA NOČ

Ranjen je bil na roki. — Reki so mu, da naj gre domov, pa je sklenil počakati za fronto toliko časa, da bo ozdravel. Rana ni bila velika, Ont, ki so legli, in niso nikdar več vstali, so imeli strašnejše ženo ima doma in sinčka. V kaj je ločitev in ločitev bi morala priti, zato pa najse ne gre. — Za fronto! No, za fronto je bilo precej prijazno. Mala prijazna poljska vasica. Posebno večeri so bili lepi. Daleč nekje igra nekdo na harmoniko. Prijetno je, kakor da bi vladal mir — mir sredi vojne.

Krasna poletna noč je, skoraj tako je svetlo kakor po dnevi. Nekaj časa hodi ob potoku, potem pa sede in se zagleda v fajninstveno noč. Njegove misli blodijo daleč. Pred seboj vidi sobo, pri oknu v naslonjaču pa mlado žensko. Ali ji ni rekel nekoč: — Če sediš v tem naslonjaču, si kakor stara mati. Kar nenkrat se postaraš. Se sedaj mu zvenijo te njegove besede po ušesih. Zasmehljive so bile in prav dobro se spominja, da se je stresla po vsem životu, ko jih je bil izpregovoril. Spominja se, da je z njim le poredkoma sedla v naslonjaču. Ni imela časa, šele pozneje, kako se je to zgodilo!

Zaljubljen se je bil vanjo, zasmilil jo je, in postala je njegova žena. Pozneje, ko mu je rodila štiri otroke drugega za drugim, ko je začela iti trda za vsakdanji kruh, si je mislil včasih, da je bil neumen, ker se je oženil. Število poljubov se je manjšalo, zabela življenja je postala bridkost. Sedaj v tej jasni noči vidi pred seboj trpljenje polna leta, ko ga je ljubezen do otroka silila k delu, ko se mu je v srečo porodilo sovraštvo do lepe žene, katere oči so ga kakor Sirene vabile v dno morja. Oči si ji je, da jo je preveč ljubil. Spominja se, da mu ni nikdar odgovarjala na take besede. Ob takih prilikah so se ji ramena povesila in ustnice so ji zadrževale.

Otroci so ji bili največje breme. Delala je veliko več kakor on.

Z roko si je pomel oči. Čudno, da se vrste slike pred njim, kakor v kinematografu. — Tista leta, ko so ji prizadevali otroci trpljenja, ni nikdar sedela v naslonjaču. Ni koli! Da samo enkrat! Ko je nekoč popolnoma odprla vrata, je sedela v naslonjaču, brez zavesti, kakor mrtva. Poleg nje na tleh je ležalo vzročenje. Vrnili se je bil iz gostilne. Seveda, po napornem delu je potreboval razvedrila. Sedaj v tej jasni noči se v prvi vpraša, kakšno razvedrilo je imela ona. Njeno razvedrilo je bil smeh njenih otrok. To da to je ni moglo obvarovati propada. Nasprotno, smeh jo je silil k nadaljnjemu neumornemu delu.

Nehote pogleda kvišku in se začudi: — Moj Bog, kakšna noč je to! — Trije otroci so umrli v enem tednu. Niti ta nesreča ju ni zblížala, prevelik prepad je bil zija med njima. Natančno se spominja, kako je bil izračunal, da bosta zanej precej lažje izhajala. Pomiril se pa vseeno ni. Deček je rasel in se razvijal. Žena se je nekoliko pomirila. Ker je imela vse časa, je skotaj vsak dan sedela po par ur v naslonjaču. In v tej jasni noči se mu zdi, kakor da bi sedela pred njim. Natančno razloči brazde na njenem čelu in udrtje oči. Iz njenih oči se bere rahlo očitaje: — Po glej, kaj sem sedaj. — Kakšna senca! — Kaj si napravil iz mene? — Strmi v noč, pa ne vidi noči, vidi samo ubogo ženo, njene trpetajoče ustnice in povešena ramena. Čim bolj si prizadeva izbežati se te slike, postaja slika vedno bolj jasna in bolj določna. In oči žene razodevajo, da je ljubezen do njega še ravnokot velika kakor je bila v začetku, mogoče celo, da je večja.

Sklone glavo, pokrije obraz z rokami in zajoka.

Tem daleč, daleč, v tuji deželi pa sedi tudi ona v naslonjaču, poleg nje pa spi deček. Gleda v vrt pod seboj in globoko diha. Tako kot uroci ji ni bilo še nikdar pri sreči. Ali je to hrepenenje, ali je kaj drugega? Nebeški mir se širi pred njo. Sklene roke in moli za vojake, ki romajo po potih, ob katerih ni rož. Vojna je pred njimi, za njimi in okoli njih. Tudi njen mož je pri njih. In pred njo se začnejo vrstiti slike življenja. V duhu vidi svoje tri ljubljene, ki so umrli, tri male krste, vse obsute z rožami. Izbruhnila je vojna in z njo je prišla ločitev. Mogoče za vedno? — Od sina se je bil prisrečno poslovil, od nje hladno, kakor od tujca. Ali je umrla ljubezen?

Njegova poročila so bila kratka in površna. Svetoval ji je, kako naj skrbi za otroke, pisal, kako mora biti pri hiši, če se vrne. — Vsa njegova pisma so bila podobna oporoči.

Tudi njene prijateljice so imele svoje moze pri vojaki. Toda pri njih je poleg strahu rasla tudi ljubezen, jačila se je in blažila.

Pred kratkim je bil prišel mož neke njene prijateljice na dopust. Kako sta se objemala in kako sta se poljubovala. — Kljub temu, da sta bila že precej postarna, da sta imela že odrasle otroke in skoraj že sive lase.

Vojna ju je pomladila. — O, to

SAMOMOR — MEDNARODNI KULTURNI PROBLEM

Kroses je izračunal, da se je v 19. stoletju v evropskih državah izvršilo okrog 2 milijona samomorov. Samo v Nemčiji je pred vojno v treh letih umrlo po lastni roki 40.000 ljudi — toliko, kolikor je zahtevala vsa nemško-francoska vojna leta 1870—71. V prvem četletju našega stoletja je izgubilo življenje tako 300.000 oseb. Danes računajo, da izgube kulturne države na zemlji letno dosti več nego 100.000 prebivalcev zaradi samomora. To bi dalo do konca stoletja najmanj 10 milijonov samomorilcev, če bi število zemljanov ostalo isto. Zdi se pa, da bo v našem stoletju samomorilcev še dosti več nego 10 milijonov, kajti v doglednem času ni upati na kakšno bistveno izboljšanje splošnega svetovnega položaja.

Kar se tiče samomorov v posameznih deželah, je na prvem mestu že mnogo let država Švica, ki je imela 2225 samomorilcev v letu 1929 in kot povprečje 4.39 samomorov na 10.000 prebivalcev. Sledi Avstrija, Čehoslovaška (v letu 1929 4048 samomorov oziroma 3.01 na 10.000 prebivalcev), Madžarska z 2.90 samomorov na 10.000 prebivalcev, Nemčija 2.78, Švica 2.61, Francija 1.89, Finska 1.86, Danska 1.76, Belgija 1.68, Švedska 1.50, Anglija z Walesom 1.27, Škotska 1.00, Italija 0.96. Poljska 0.21, v Evropi na zadnjem mestu Grška 0.20. Združene države so imele leta 1930 največ samomorov 1.56 na 10.000 prebivalcev (kar bo pa precej cenjeno). Južna Afrika 1.07, Novi Zeland 1.35, Avstralija 1.46. Japonska pa leta 1927 12.845 samomorov ali 2.16. Pripomniti je pa treba, da te številke stalno naraščajo in da morajo biti letos znatno večje.

Kar se tiče samomorilnih števil v vseh mestih, se kažejo tu velike razlike, ki imajo svoj vzrok deloma že v klimatskih razmerah. Naravno je, da izkazujejo mesta na jugu, kjer je življenje že zaradi podnebja lažje, v splošnem manjše samomorilne številke nego mesta na severu. Po zadnjih statistikah ima najvišjo samomorilno število Budimpešta — 4.91 na 10.000 prebivalcev, sledi Reval s 4.50, Hamburg 4.15, Dunaj 4.05. Več nego 3 samomora in manj nego 4 na 10 tisoč prebivalcev izkazujejo po vrsti (proti nižji številki) Lipsko, Berlin, Bremen, Drazdane, Bruselj, Kamenica (Chemnitz), Magdeburg, Hannover, Harkov, Curiah, Riga, Frankfurt ob Meni, Vroclav, Praga. Več nego 2, manj nego 3: Gdansk, Bern, Leningrad, Kijev, San Francisco, Bazileja, Stuttgart, Moskovo, Kraljevec, Norimberk, Helsinki, Varšava, Kodanj, Genova, Los Angeles. Samomorilno število 1 do 2 izkazujejo na pr: Firenca, Anversa, Stockholm, Pariz, Moskva, Milan, Rim, Odessa, Kelmorajn, Chicago, Cleveland, London, Neapel, Bukarešta, Lodz, Sidney.

Liga narodov se že dolgo bavi z problemom samomora in študira možnosti, ki bi to svetovno zlo omejile.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

90

K sreči se je v zadnjem hipu ugriznil v jezik, da ni bleknil neumnosti. Grof ga je presenečeno gledal.

— Ima ljubico! — je nadaljeval. — Ah, glej no, glej, kdo bi bil mislil!... Ponovimo vse to.

In zamrmral je:

— Dvoboj, ljubica, skrivna hišica nekje, seveda. A jaz sem ga hotel zapustiti!

Zadnje Picardove besede so prišle na uho globoko zamišljenemu grofu. Misli je, da bo sluga zdaj šele prav odklanjal službo pri gospodu, ki je tako oskrnil ime svojih prednikov. Zaupljivo je položil Picardu roko na ramo, rekoč:

— Ne, ne, še ne, saj sem ti dejal, da boš moral še nekaj časa ostati pri njem.

— Saj tudi ostanem, grofska strela! — je odgovoril hitro sluga, ki ni mogel več zadrževati svoje radosti.

Prepričan, da je s slugo vse v najlepšem redu, se je grof pomiril in pripomnil smeje:

— Poizvedi, kje jo skriva, svojo ljubico, dobri Picard... Tebi prepuščam to skrb!

— To bomo zvedeli, gospod direktor, to bomo zvedeli, kar zanesite se name, — je odgovoril sluga... Zdi se mi, da jo vidim pred seboj... lepo in mlado... njen obraz je nekam... nekam prestrašen...

Potem si je pa pogladil brado, rekoč:

— Za take posle sem zelo navdušen.

XXXV.

V trenutku, ko je Picard tako navdušeno izražal svoje veselje, so se tiho odprla vrata, vodeča na hodnik.

— Grofica, — je zašepetal policijski direktor in stopil tik mimo Picarda svoji ženi naproti; — pojdi in ne pozabi, kaj sem ti naročil.

— Gospodova želja mi je ukaz, — je odgovoril Picard in se globoko priklonil, kot da je kar prevzel nalogo, ki mu dela veliko čast.

Pri tem je spoštljivo pozdravil tudi grofico in že je hotel oditi, ko je grofica komaj zadržala z roko, kot bi ga hotela zadržati.

Toda grof jo je hitro prijel za roko in ji jo poljubil.

Picardu je pa namignil, naj odide.

Ali je grofica videla ta migljaj in razumela namero svojega moža? Naj bo že kakorkoli, gotovo je, da se je dala odvesti k naslanjaču, kamor je sedla, grof je pa ostal pred njo in bil je nekam v zadregi.

Po kratkem obotavljanju je grof spregovoril:

— Srečen sem, da ste me prišli v veliko moje veselje presenetiti tu nak kupom spisov. Baš sem bil namenjen k vam, grofica. Rad bi se pomenil z vami o...

— Rogerju? — ga je prebila grofica.

— Da grofica; hotel sem vas prositi, da bi ga z menoj pripravili na tišto zvezo, ki jo hoče kralj...

— Vsiliti mu jo hoče! — je zašepetala grofica otožno

— Vsiliti... pravite, tako ineniten zakon... v katerem je višek naklonjenosti Njegovega Velikanstva.

— Da, zelo visoka naklonjenost, zares! — je vzdihnila grofica... Saj dobro veste, gospod grof, da so Rogerjevi poseti vedno redkejši.

— Saj sem mu pisal...

— Pride! — je vzklila grofica in njena blede lica so nekoliko zardela.

— Da, grofica, kmalu boste lahko sprejeli svojega nečaka... seveda če se bo vitez de Vaudrey izvolil odzvati mojemu vabilu.

— Ali more o tem dvomiti?

— Roger mi je doprinesel zadnje čase toliko dokazov vihravosti in trine, da...

Ni imel kdaj izgovoriti stavka, ki ga je bil začel s hladnim in strogim glasom. Sluga je odprl vrata, rekoč:

— Gospod vitez!

Grofica je pozdravila prišleca s pogledom, polnih nežnih očitkov. Roger je stopil k nji in ji poljubil roko. Potem se je pa nekam ceremonijelno priklonil grofu in čakal, da on prvi spregovori.

Grof je pa storil še več; izrazil je svoje zadovoljstvo.

— Navdušen sem, da vas vidim, — dragi vitez, — je dejal.

— Požuril sem se izpolniti vašo željo, stri-

ček, čim sem prejel pismo, ki ste mi ga izvolili pisati... in evo me.

— Z grofico sva vam pripravila važno novico, — je nadaljeval grof.

— Torej sem prišel kot nalašč, — je odgovoril z rahlo ironijo v glasu, ki jo je pa slišala samo grofica.

— Dragi Roger, včeraj sem bil v Versaillesu, da izrazim Njegovemu Velikanstvu najino udanost... udanost naju obeh... Mar nisva bila oba deležna kraljevske naklonjenosti... čeprav vsak na svoj način? Kralj je izvolil govoriti z menoj o vas.

— O meni? — je vprašal vitez presenečeno.

— Kljub vsemu... se zelo zanima za vas.

— Zelo sem hvaležen za to.

— Reči bi morali osramočen, vitez moj. In zadovoljen s tem očitkom je grof de Linieres nadaljeval:

— Njegovo Velikanstvo vas hoče imenovati na važno mesto, obenem je pa sklenilo oženiti vas.

— Oženiti me!

Grofica de Linieres je vstala in prijala mladega viteza za roko, rekoč:

— Razumem, prijatelj, da je va sta vest presenetila, da ste se je ustrašili...

In tiho je pripomnila:

— Pri takih vezeh često žal ne vprašajo srca. Toda vašemu hvala bogu ne bo treba doprinesiti nobene žrtve.

— O, draga teta!... jo je hotel prebiti Roger.

Toda grofica de Linieres je na migljaj svojega moža nadaljevala:

— Mladost, lepota, bogastvo, ničesar ne pogreša žena, ki jo je vam mlademu plemiču določajo.

— In da vam to dokažem, mi je treba samo imenovati gospodično...

— Tedaj je pa vzklila grofica:

— Usmilite se ga, grof, ne zvežite ga navzlic krikom njegove vesti in odporu njegovega srca!... Ne posnemajte tistih očetov, ki obsojajo v nezlomljivem ponosu svoje otroke v laž in obup!...

Grof de Linieres je nepremično obstal, bil je presenečen nad odločnostjo, ki je pri grofici ni bil vajen. Roger je pa naglo stopil k svoji teti. Neopaženo jo je prijel za roko in ji zašepetal:

— Pazite, kaj govorite!

Te besede so vrnile grofici vso opreznost.

Grof je stopil k nji, rekoč:

— O kakšnem ponosu, o kakšni laži, o kakšnem obupu pa govorite?

— Jaz... jaz... dejala sem...

Grof, ki je takoj opazil to zadrego, je namršil obrvi.

— Govorite!... Pravico imam zahtevati od vas odgovor na vprašanje, ki ste ga prav kar poslali... Govorite, gospa, govorite!...

Vitez de Vaudrey je mogel svoji teti pomagati samo se toliko, da je poskusil odvrti misli njenega moža od usodnega vprašanja.

— Gospa grofica je ponovila pred vami vse, kar je prav kar slišala iz mojih ust, — je dejal. — Govorila je o odporu mojega srca proti zakonu, ki me vanj sili, proti težkemu bremenu, ki mi ga hoče naprtili.

(Dalje prihodnjič.)

Koledar l. 1934

Bomback piše o "BOULDER DAMU"; Troha govori o "DUHOVIH IN STRAHOVIH" ter o "KRIŽIH IN TEŽAVAH"; Rupnik pa klasično opisuje DOBO BLAŽENE PROHIBICIJE, — vse to poleg kratkih povesti, zanimivih spisov, gospodarskih in tehničnih razprav, najdete v letošnjem koledarju.

Cena 50c

Vemo, da boste popolnoma zadovoljni z letošnjim koledarjem in zaradi tega ne odlašajte, pač ga pa naročite še danes.

TEH 160 STRANI "MIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNIH Z A VSAKEGA 50 CENTOV

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street
New York, N. Y.

TIROLSKO OGROŽAJO PLAZOVI

Vsa Tirolska je pa zadnjem ne nadnem vrčinskem preobratu pod vtisom nevarnosti, ki tudi za naše gorske kraje ne bo majhna. Trgati so se začeli namreč snežni plazovi. Doslej se ni bilo večjih katastrof, samo nekega orožnika je plaz pri Triftu potegnil 500 m globoko in ga težko poškodoval. Pričakujejo pa, da bo prišlo v naslednjih dneh do hujših nesreč.

LESNA PLOČEVINA

Na Švedskem so izumili nov material, ki si je pričel že osvajati svet. Gre za tako zvano "lesno pločevino", t. j. les, ki je zrezan na tenke liste in prepojen z določeni mi kemikalijami, da postane nepropusten za vodo in odporen zoper vročino, kisline, bencin in druge snovi, obenem pa izvrsten izolacijski material za električne napeljave. V toploti se da takšna lesna pločevina zvaljati v poljubne oblike, kakor papir v kartonažni industriji, uporabna je pa tudi kot furnir in kot preproga, ki se z vročim likalnikom prilapi na steno.

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

NE SMEM TE LJUBITI

Zanimiv roman iz življenja • —
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

— Rajši ne, Oly. Toda to vas naj ne zadržuje. Med tem časom si bom pregledal čas s tem, da bom bral družinsko kroniko.
— In pri tem vam bom delala družico, gospod Larsen, — pravi naglo Gilda.

Grof Harald je temno pogleda. In v njegovem pogledu je bila globoka bolelost. Vedel je, da se je samo hotela ogniti njegove družine.

— Ne, gospica Gilda, tega ne sprejemam. Saj se tako radi vozite po morju, to dobro vem, — pravi Werner.

— Toda danes me bolj vleče kronika, — odvrne Gilda in se si smeje.

Oly pa je vedela, da je Gilda hotela ostati samo zato, da Werner ne bi bil sam in bila ji je hvaležna.

Oly ni imela nikakega miru, da bi se kaj brigala za brata. Njen nemir je bil preganjal po gradu sem in tja. Najboljše se je počutila na morju, kadar je razburkano šumelo.

Nemir morja je bil soroden z nemirnostjo njenega srca. Četudi si ni želela biti sama z možem, vendar jo je vlekel iz grada.

Grof Harald ni mogel drugače, kot izpolniti ji željo, in tako kmalu odide oba ter gresta na jadrnico.

Ko odvežeta ladjo in se že nahajata na mirni vodi, pravi grof Harald naglo iz svojih nemirnih misli:

— Ne vem, Oly, ako te naj na nekaj opozorim, kar mislim, da sem opazil. Ker ti je to zelo blizu, bom povedal.

Oly ga radovedno pogleda.

— Kaj imaš povedati, Harald?

Svoj usnjeni klobuk potisne s čela. Krassen izgleda v usnjeni mornariški obleki. Toda njegove oči nemirno gledajo na erad Hochberg, kot bi njegov pogled hotel predreti zibole.

— Ali nisi opazila, Oly, da tvoj brat kaže zelo veliko zanimanje za Gildo? Ne vem, če je dobro, da jo toliko pustimo v njegovi družbi. Ni izključeno, da bo nekega dne pozabil na svojo bolezen in bo Gildo prosil za roko. Gilda bo seveda takoj zgrabila z obema rokama.

Oly se nasmeje.

— Nič novega mi ne poveš, Harald. Vem, da moj brat ljubi Gildo.

Harald se naglo vzravna.

— To praviš tako mirno in jo tako breskrebno pusti v njegovi družbi?

— Da — brez vsake skrbi. Zelo se motiš v Gildi, ako misliš, da bi zgrabila z obema rokama, ako ji moj brat ponudi svojo roko.

Harald zamahne z roko.

— Seveda bi pograbila. Ako more uboga družabnica postati žena milijonarja, ne bo pomišljala niti trenutka, tudi tedaj ne, če je mož bojan.

Oly zmaje z glavo.

— Še enkrat ponavljam, da Gildo napačno sodiš. To ti bom dokazala. Prosim te pa, da to, kar ti bom povedala, obdržiš za sebe.

Moj brat je Gildi že v Wiesbadenu, ko ji je umrla rednica in je ostala popolnoma revna, ponudil svojo roko, da bi jo otel revščine in skrbi. Werner tega ni storil zaradi samega sebe. Ničesar drugega ni hotel, kot Gildi zagotoviti brezskrbno bodočnost in ji je to tudi povedal. Toda zavrnila ga je, češ, da mu ne more vračati ljubezni, katera edina bi jo mogla naginiti, da bi dala svojo roko v zakonsko zvezo. To je storila tedaj, ko je bila v mnogo slabših razmerah, kot pa je sedaj. Gilda je zelo idealno nadarjena bitje. Mogoča bi bila glavna dedinja svoje rednice, pa je bila preponosna, da bi jo bila prosila, da napravi oporoko. Tedaj tega nisem mogla razumeti, kakor tudi sedaj ne morem še razumeti, zakaj je zavrnila Wernerja. Jaz sem nagovarjala Wernerja, da jo naj vpraša, ker nisem smatrala za izključeno, da ga je navzlic njegovi bolezni imela rada. In da bi svojemu bratu odvzela skrb za njeno bodočnost, sem ji ponudila mesto družabnice. Toda tudi mesto je prevzela šele potem, ko sem ji zagotovila, da jo neobhodno potrebujemo in bolj kot ena nas in da sem vedela za Wernerjevo smutitev. Gilda je tako, da ne more vzeti ničesar, ako za to ne more ničesar dati. In tako je prišlo, Harald, da je Gilda pri nas dobila izvanredno mesto. Nema čema je bolj prijateljica kot pa podložnica. Proti njej bi se še bolj kazala prijateljica, ako se ne bi bala, da bi mislila, da ji hočem dati kaj zastopati. In vsak način si hoče svoje življenje sama zaslužiti, in zaradi svojih lepih lastnosti se mi je zelo prikljubila. Zupam ji brezmejno in moj brat tudi, ako mu v njegovo življenje s svojo prisotnostjo pričara nekaj sreče. Gilda je bitje, do katerega mora imeti človek vse spoštovanje.

Vse to pove Oly na zelo prijazen način.

Harald prebledi. Njegovo čelo se skrči kot v bolesti. Kar je ravnokar slišal, ga je prevzelo.

To slabotno, plaho dekle, je junaško sprejelo borbo za obstanek, da se ji ni bilo treba prodati. Njeno srce ni bilo na prodaj za milijone. Rajši je ostala revna in bila v službi, kakor da bi dala roko možu, ki ga ni ljubil.

Oly opazi, da je njen mož zelo nemiren. In naenkrat misli, da ga je razumela.

— Kaj ti je, Harald? Ali te je kaj v mojih besedah žalilo? — ga vpraša odkrito.

Harald se dvigne.

— Sram na je, Oly, sram pred tem dekletom in toliko bolj, ker je nisem poznal.

Oly se skljuje. Njene oči z boleznim pogledom poletijo v daljavo.

Vedela je, da se Harald sramuje, ker se je prodal. Grenka sramota se dvigne tudi v njej. Ali se ni tudi sama prodala za stan, ime in druge zunanosti?

Njemu je bilo mogoče odpustiti, k temu ga je tirala potreba in neprestano priganjanje njegove matere. Toda Oly? Kaj je uganjala v tem zakonu? Nič drugega kot nesmiselnost in površnost. In zato se je morala sedaj pokoriti — bridko in trpko pokoriti.

— Sedaj ji boš mogel popraviti krivico in jo boš pravično sodil, Harald.

Harald prikimava. Naglo poskoči. Veter nepričakovano nagne ladjo. Z močno roko jo Harald zopet vravnja. Ni pazil, da prihaja močan veter. Z velikim naporom se mu posreči obrniti ladjo v pravo smer.

— Ali obračam, Harald, že sedaj? — vpraša Oly, ki se je malo znaznala na vreme.

— Da, Oly, veter se je prevrgel; prišel bo vihar, — ji odvrne.

(Dalje prihodnjic.)

DOM ZA SLEPE OTROKE V SUMMIT, N. J.

v katerem so strežniki tako grdo ravnali z ubogimi slepimi otroci, da so oblasti uvedle strogo preiskavo.

LOV NA SUŽNJE

Kakor poročajo angleški listi, v bo desetletij naporega prizadeva Afrika in tudi v Abesiniji se vedno nja, preden bodo sužnje in suženjstva suženjstva. Tudi semnji s suženji se še vrše. Listi poročajo, da v abesinskih vladah so ustanovili suženjske posebe oddele, ki se peča s suženjstvom. Ta oddelek vodi bivši

abesinski poslanik v Londonu. Pri deljen pa mu je Anglež Mr. de Halpert. Najprvo bodo poskušali oteževati trgovino s sužnji in semnje omejit. Poleg tega pa se bo ta oddelek brigal tudi za to, da bi sužnjem olajšal njihovo stanje.

Poklicni trgovci s sužnji hodijo po nje celo v Sudan in druge sosednje angleške kolonije. Odtod g. rijo sužnje skozi Abesinijo do Rdečega morja in potem v Arabijo. V Abesiniji imajo sužnje vse premožnejše hiše, celo državni uradniki in plemstvo. Zanimivo je, da noben gospodar neče povedati, odkod je sužnja dobil, da se zabiše sled. Vendar pa je ugotovljeno, da trgovci s sužnji prireajo globoko v črni Afriki prave love na zamorce, katere ugrabijo in odvedejo seboj, da jih potem prodajo na sejmu.

Take love na sužnje podpirajo celo abesinski guvernerji, če jih celo sami ne organizirajo.

Angleški listi poudarjajo potrebo, da se najprvo omili usoda sužnjem, potem pa, da se z vsemi sredstvi zatire trgovina s sužnji. Zveza narodov ima tu hvaležno polje.

Pa se mi iz 20. stoletja bahamo, da smo s svojo civilizacijo in kulturo odpravili suženjstvo!

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah

Note...

PESMI Z NOTAMI:

NOTE ZA KLAVIR	
Slovenska koračnica (Pavčič) 10 zvezkov.	
Vsak zvezek po	30
8 mladinskih pesmi (Adamčič)	50
NOVE PESMI S SPREMLJEVANJEM KLAVIRJA	
Šest narodnih pesmi (Prelovce)	30
MEŠANI IN MOŠKI ZBOR	
Slovenski akordi (Adamčič):	
I. zvezek	75
II. zvezek	75
Pomladanski odmevi, II. zv.	15
Ameriška slovenska lira (Holmar)	15
Orlovski himne (Vodopivec)	120
10 moških in mešanih zborov — (Adamčič)	15
MOŠKI ZBOR	
Trije moški zbori (Pavčič) —	
Izšla Glasbena Matica	40
Narodna nagrobnica (Pavčič)	35
Gorski odmevi (Lahmar)	45
2 zvezka	45
DVOGLASNO	
Naši himni	50
MEŠANI ZBORI:	
Paninske, (Lahmar)	45
II. zvezek	45
Trije mešani zbori. Izšla Glasbena Matica	45
RAZNE PESMI S SPREMLJEVANJEM:	
Domovini (Foerster)	40
Izšla Glasbena Matica	40
Gorske cvetlice, (Lahmar). Četvero in petoro raznih glasov	45
Jaz bi rad radežih rož. Moški zbor z bariton solom in priredbo za dvospev	20
CERKVENE PESMI:	
Domaci glas. Cerkvene pesmi za mešan zbor	15
12. Tantum Ergo (Premrl)	50
Mašne pesmi za mešan zbor — (Sattner)	50
12. Pange Lingua Tantum Ergo Genitori, (Foerster)	50
12. Pange Lingua Tantum Ergo Genitori (Gerbič)	50
Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih, 20 pesmi na čist svetnikom (Premrl)	40
10 obhajilnih in 2 v čast presv. Sreč Jezusovemu, (Grum)	25
Missi in horeum St. Josephi — (Pogchnik)	40
Kyrie	40
K svetemu Rešnjemu telesu — (Foerster)	40
Sv. Nikolaj	40

NOTE ZA CITRE:

Kozeljski: Poduk v igranju na citrah, 4 zvezki	30
10 obhajilnih in 2 v čast presv. Sreč Jezusovemu, (Grum)	25
Missi in horeum St. Josephi — (Pogchnik)	40
Kyrie	40
K svetemu Rešnjemu telesu — (Foerster)	40
Sv. Nikolaj	40

NOTE ZA TAMBURICE:

Slovenske narodne pesmi za tamburški zbor in petje, (Bajuk)	15
Na Gorenjskem je fletno	15

Naročilo z Money ordrom pošljite na:

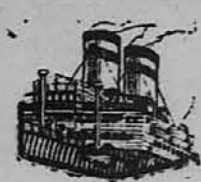
KNJIGARNO "GLAS NARODA"
216 West 18th Street NEW YORK, N. Y.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA PO-TCVANJE

OB SEVERNEM TEČAJU JE ZDRAVJE DOMA

Zanimiva dognanja je prinesla domov ruska polarna ekspedicija, ki je preživela ob severnem tečaju:

Vsa leta, kar je ruska ekspedicija delovala ob severnem tečaju, niso imeli nobene bolezni, kakršne so navadne v severnih krajih. Če je kdaj kdo zbolel, je bila bolezen silno lahka.

Kirurg Kegan, ki je preživel na Spitzbergih, povdarja, da so se vse poškodbe, prelomi kosti itdl., zelo lahko zdravile. Večkrat so se ozdravile celo poškodbe, zaradi katerih bi v navadnih razmerah najbrž bilo treba poškodovani ud odrezati.

Vsi, ki so preživeli v polarnih krajih, soglasno pripovedujejo, da je ves čas bilo mnogo manj prehlajen kakor pa v toplejših krajih. Poveljnik in starejši ladijski zdravnik ruskega ledolomca "Krasina" odločno izjavljata, da od prehlada na ladji ves čas ni bilo ne rahoda, ne bronhitisa, ne pljučnice ne kake druge take bolezni.

Če so pri 50 stopinj C urazu preočevali v snegu in pod milim nebom, to navadno nikomur ni škodovalo. Celo takim ni škodovalo, ki so prvič bivali v tečajskih krajih. To vse dokazuje, da tečajski mraz, čeprav je silno hud in dolgotrajen, človeškemu zdravju ne škoduje.

Vsekakor je vzrok temu ta, da ima senčna svetloba odstranjen polarnega kroga več ultravijoličnih žarkov kakor pa v širinah, ki so bolj gorke. Zaradi tega razmisljajo se, da ruski znanstveniki, ali bi ne bilo dobro, ko bi odstranjen polarnega kroga napravili kako zdravilišče. Že junija meseca pojde zaradi tega v polarno okrožje zdravstvena ekspedicija, da poišče mesto za novo polarno zdravilišče sveta.

SHIPPING NEWS

19. januarja:	Olympic v Cherbourg
20. januarja:	Champlain v Havre Conte di Savoia v Genoa Volendam v Boulogne Bremen v Bremen
21. januarja:	Hamburg v Hamburg
22. januarja:	Bremen v Bremen
23. januarja:	Manhattan v Havre New York v Hamburg
24. januarja:	Re de France v Havre Rex v Genoa
25. januarja:	Olympic v Cherbourg
26. januarja:	Champlain v Havre Bremen v Bremen
27. januarja:	Berengaria v Cherbourg
28. januarja:	Washington v Havre
29. januarja:	Europa v Bremen
30. januarja:	Olympic v Cherbourg
31. januarja:	Volendam v Boulogne Sattoria v Test
1. februarja:	Manhattan v Havre Hamburg v Hamburg
2. februarja:	Re de France v Havre
3. februarja:	Olympic v Cherbourg
4. februarja:	Bremen v Bremen Champlain v Havre Rex v Genoa
5. februarja:	Berengaria v Cherbourg New York v Hamburg
6. februarja:	Lafayette v Havre
7. februarja:	Washington v Havre
8. februarja:	Europa v Bremen
9. februarja:	Manhattan v Cherbourg
10. februarja:	Re de France v Havre
11. februarja:	Manhattan v Havre Hamburg v Hamburg
12. februarja:	Olympic v Cherbourg
13. februarja:	Bremen v Bremen Volendam v Boulogne Rex v Genoa

SIN ESKIMSKA MATERE — EVROPSKI ZNANSTVENIK

Iz Kodanija (Kopenhagen) poročajo, da je 21. dec. umrl Knud Rasmussen, star še le 54 let. Rasmussen je bil slaven polarni raziskovalec, ki je bil za svoja dela imenovan za člana danske akademije in častnega doktorja kodanjske univerze.

Z Rasmussenom je umrl neutrdljiv raziskovalec severnotočajnih krajev, ki je njegovo ime za vedno zvezano z ledeniki Groenlandije in ledenim morjem. Bil je med najbolj učenimi polarnimi znanstveniki, ki zraven pa mož neustrašnega poguma. V tem oziru mu je bil med polarnimi junaki enak le eden, tragično pogrešani Norvežan Amundsen.

Ze od rojstva mu je bilo takorekoč usojeno, da bo blodil po ledenih poljih okrog severnega tečaja. Saj je bil rojen v Jakobshavnu v severni Groenlandiji. Njegov oče je bil Danec, ki pa je dobro znal groenlandski jezik in tudi spisal slovnico groenlandskega jezika. V Groenlandiji se je Rasmussenov oče poročil z domačinko, mlado eskimsko deklico, ki je postala mati slavnega danskega moža. Po svoji materi je mladi Rasmussen podedoval veliko ljubezen do Eskimov ter je vse življenje nekako po strani gledal takozvano evropsko kulturo.

Ko je bil Rasmussen komaj 23 let star, se je že udeležil prve polarne ekspedicije na sever. Dve leti kasneje se je udeležil nove ekspedicije v severno Groenlandijo, odkoder je prinesel mnogo znanstvenega gradiva. Tretjo ekspedicijo pa je vodil že sam ter jo čisto po svoje organiziral.

Ustanovil je najprvo stalno postajo, s katere je lahko potoval po severu. To postajo, ki je bila zelo dobro opremljena, je imenoval "Tule", kakor so stari narodi imenovali severno mejo sveta. Ta postaja je pozneje postala važna trgovska

postojanka za Eskime. Odtod je 1912 Rasmussen popeljal svojo prvo ekspedicijo v severni led. Pozneje je priredil še več ekspedicij, a še le peto je Rasmussen pridobila svetovno slavo. To je pa zaslužil tako-le:

Komaj je minilo nekaj tednov, kar je Rasmussen zapustil svojo postajo "Tule", je izginil, kakor bi ga požrl severni ledeniki. Minovali so meseci, minilo je leto, a o njem ni bilo več glasu. Vsi so bili že prepričani, da je Rasmussen padel usoda Andreja in drugih polarnih junakov, ki so izginili na ledenih poljih tečaja. Potnajst mesecev je že minilo, ko se je Rasmussen zopet pokazal. Na sameh je prepotoval tako dolgo pot, kakršne pred njim in ne za njim do sedaj ni nihče prepotoval. S seboj je prinesel bogatega znanstvenega gradiva. Njegova pot s pasjo vprego po tečajnih pokrajinah je največja v zgodovini.

Kakor rečeno, je bila Rasmussenova mati Eskinka. Njen sin je hotel najti pradamovino tega zanimivega severnega naroda. Domneval je, da vsi eskimski narodi izvirajo od prastarega plemena, ki se je iz skrajne severne Azije razširilo najbrž v severno Ameriko, Groenlandijo in tečajsko otočje. Jezikovna arheološka in narodnopsna dognanja so dognala, da je Rasmussen prav domneval.

Leta 1927 je Rasmussen pripravil novo ekspedicijo. Ko se je poleg leta 1932 vrnil na Dansko, je prinesel seboj dragoceno ugotovitev, da se vsa Groenlandska celina pomika proti zahodu. To premikanje je natančno zmeril in ugotovil, da se vsa dežela vsako leto za 20 metrov premakne. Svojo dognanja je popisal v danskem in angleškem jeziku ter tudi v jeziku, ki ga je govorila njegova mati Eskinka — v eskimščini.

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre NA HITREM EKSPRESNEM PARNIKU

ILE DE FRANCE

3. FEBRUARJA

24. Marca

PARIS

17. Februarja — 17. Marca

CHAMPLAIN

20. Januarja — 10. Februarja

NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE

Za pojanila in potne liste vprašajte naše pooblašene agente

Slovenic Publishing Co.

TRAVEL BUREAU

216 West 18th St., New York City, N. Y.

FRENCH LINE

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA

JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko

Berilo

ENGLISH SLOVENE READER

STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK CITY